

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
85 0 P 026251 16 Rev
Banja Luka, 26.4.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Biljane Tomić kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Lj.S., kćeri D. iz P., zastupane po punomoćniku T.S., advokatu iz D., protiv tuženog M.S., sina N. iz V., ..., RH, zastupanog po punomoćniku Z.T., advokatu iz M., radi raskida ugovora o doživotnom izdržavanju i protivtužitelja Z.T., protiv protivtužene Lj.S., radi naknade za izdržavanje, odlučujući o reviziji tuženog – protivtužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju 85 0 P 026251 15 Gž od 20.5.2015. godine, na sjednici održanoj dana 26.4.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju 85 0 P 026251 11 P od 14.4.2014. godine usvojen je tužbeni zahtjev tužiteljice za raskid ugovora o doživotnom izdržavanju, zaključenog 02.09.2010. godine između tužiteljice kao primaoca izdržavanja i tuženog kao davaoca izdržavanja, a ovjerenog pod brojem OPU-2632/10 kod notara S.V. iz D.

Istom presudom odbijen je kao neosnovan protivtužbeni zahtjev tuženog da mu tužiteljica isplati na ime naknade za izdržavanje pokojnog Ž.S. i tužiteljice za period od 01.03.2008. godine do 04.08.2010. godine iznos od 33.983,67 KM, sa zakonskom zateznom kamatom po Zakonu o visini stope zatezne kamate, a počev od 01.03.2008. godine pa sve do isplate, a na ime naknade za izdržavanje tužiteljice za period od 05.08.2010. godine do 14.09.2011. godine iznos od 7.780,24 KM, sa zakonskom zateznom kamatom po Zakonu o visini stope zatezne kamate, počev od 05.08.2010. godine pa do isplate, sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude.

Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju 85 0 P 026251 15 Gž od 20.5.2015. godine žalba tužiteljice je uvažena i pobijana presuda preinačena u dijelu odluke o troškovima postupka tako što je tuženi obavezan isplatiti tužiteljici na ime

troškova postupka iznos od 9.759,75 KM umjesto da svaka stranka snosi svoje troškove.

Žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu kojim je odbijen protivtužbeni zahtjev.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova odgovora na žalbu.

Rješenjem drugostepenog suda 85 0 P 026251 15 Gž od 28.9.2015. godine ispravljena je drugostepena presuda tako što je u stavu I izreke iza troškova postupka u iznosu od 9.579,75 KM dodano: „a sve u roku od 30 dana počev od dana prijema prepisa drugostepene presude od 20.5.2015. godine“, dok je u ostalom dijelu ista presuda ostala neizmijenjena.

Blagovremenom revizijom tuženi – protivtužitelj (u daljem tekstu: tuženi) pobija drugostepenu presudu u dijelu u kojem je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači, tako da će se udovoljiti protivtužbenom zahtjevu ili da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužiteljica – protivtužena (u daljem tekstu: tužiteljica) osporava sve navode revizije uz prijedlog da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet odlučivanja je zahtjev tužiteljice za raskid ugovora o doživotnom izdržavanju zaključen 02.9.2010. godine između tužiteljice kao primaoca izdržavanja i tuženog kao davaoca izdržavanja, ovjerenog kod notara S.V. pod brojem OPU-2632/10.

Predmet odlučivanja je i protivtužbeni zahtjev tuženog za naknadu za izdržavanje tužiteljice i njenog pokojnog supruga Ž.S. u periodu od 01.3.2008. godine do 04.8.2010. godine u iznosu od 33.983,67 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 01.3.2008. godine do isplate i zahtjev za naknadu za izdržavanje tužiteljice u periodu od 05.8.2010. godine do 14.9.2011. godine u iznosu od 7.780,24 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 05.8.2010. godine do isplate.

Raspravljajući o ovako postavljenom tužbenom i protivtužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je utvrdio: da su tužiteljica i tuženi zaključili ugovor o doživotnom izdržavanju kod notara S.V. iz D., a koji je ovjeren 02.09.2010. godine pod brojem OPU-2632/10; da tim ugovorom nije ugovorena zajednica života ugovornih strana; da su i pored toga tužitelj i njegova supruga preselili u kuću tužiteljice; da je ubrzo ugovornim stranama zajednički život postao nepodnošljiv i da je zajednica života prekinuta 20.9.2011. godine; da je tužiteljica korisnik njemačke penzije u iznosu od 750,00 EUR; da je tuženi pomagao tužiteljici u njezi pokojnog Ž., ali da taj rad ne može predstavljati izdržavanje tužiteljice i njenog supruga, nego samo povremenu pomoć; da tuženi nije dokazao da su on i njegova supruga svojim radom u domaćinstvu doprinijeli povećanju vrijednosti imovine tužiteljice ili njenom očuvanju; da iz testamenta sačinjenog 19.09.2009. godine u P. kod advokata D.D.,

proizilazi da je želja supruge tužiteljice Ž.S. da: „potvrdi sve ono što je napisano u pismenom testamentu pred svjedocima koji je sačinio u svojoj kući u P. dana 02.02.2007. godine“; da je u tom testamentu posebno navedeno: „svoje sestriće i eventualno druge zakonske nasljednike kao nužne nasljednike potpuno isključujem iz nasljedstva iz razloga što oni prema meni ne pokazuju nikakvu ni zakonsku ni moralnu pažnju“; da je u postupku koji je vođen kod prvostepenog suda pod brojem 85 0 O 015197 10 O, tuženi izjavio da priznaje testament svog ujaka; da je istom poznato da ga je ujak isključio iz nasljedstva zajedno sa ostalim zakonskim nasljednicima. Takođe, utvrđeno je da je nakon zaključenja predmetnog ugovora o doživotnom izdržavanju (u daljem tekstu: Ugovor) zasnovana zajednica života između tužiteljice s jedne strane i tuženog i njegove supruge s druge strane, iako takva zajednica nije ugovorena, te da tuženi od zaključenja Ugovora do prestanka zajednice života (14.9.2011. godine) nije izvršavao svoje obaveze iz Ugovora.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud nalazi da tuženi (koji od odgovora na tužbu nije osporavao zahtjev tužiteljice za raskid ugovora) nije izvršavao svoje obaveze iz ugovora, da je među ugovornim strankama postojala nepremostiva uzajamna netrepeljivost, pa je zbog neizvršavanja ugovornih obaveza tuženog udovoljio tužbenom zahtjevu.

U pogledu protivtužbenog zahtjeva prvostepeni sud nalazi da tuženi nije dokazao da je izdržavao tužiteljicu i njenog pokojnog supruga prije zaključenja predmetnog ugovora, a ni tužiteljicu nakon smrti supruga i nakon zaključenja ugovora, pa je primjenom odredbi člana 7., člana 123. i člana 126. Zakona o parničnom postupku (“Službeni glasnik RS” br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 -u daljem tekstu: ZPP) odbio protivtužbeni zahtjev.

Odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv prvostepene presude u dijelu kojim je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu, drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda, te je žalbu odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Odlučujući o žalbi tužiteljice izjavljenoj na odluku o troškovima postupka, drugostepeni sud je našao da su prvostepenom presudom povrijeđena pravila odredaba parničnog postupka kad je odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove, pa je uvažavanjem žalbe tužiteljice prvostepenu presudu preinačio tako da je obavezao tuženog da tužiteljici na ime troškova postupka isplati iznos od 9.579,75 KM u roku od 30 dana od dana prijema prepisa presude.

Odluka drugostepenog suda je na zakonu zasnovana.

Revident pobija odluku drugostepenog suda samo u odluci o protivtužbenom zahtjevu pa se ovaj sud ograničava samo na ispitivanje tog dijela drugostepene odluke. Osim toga, prema sadržaju revizije, bez obzira na navedene razloge pobijanja drugostepene presude, revident tu presudu osporava samo zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, iz kojih razloga se revizija ne može izjaviti po odredbi člana 240. stav 2. ZPP.

Međutim, ipak vrijedi napomenuti da su po ocjeni ovog suda sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenili materijalno pravo.

Tuženi protivtužbeni zahtjev temelji na tvrdnji da je tužiteljici i njenom pokojnom suprugu Ž. (ujaku tuženog) bila neophodna pomoć zbog činjenice da je suprug tužiteljice bio bolestan i nepokretan, da tužiteljica nije mogla sama njegovati i izdržavati pokojnog supruga i da se on zajedno sa svojom suprugom K. preselio kod tužiteljice i njenog supruga, te ih pomagao i izdržavao sve do smrti pokojnog Ž. 04.8.2010. godine.

Zahtjev za naknadu za izdržavanje tužiteljice Lj. od 05.8.2010. godine do 14.9.2011. godine (kada je prestala zajednica života), tuženi temelji na postojanju ugovora o doživotnom izdržavanju koji je zaključen 02.9.2010. godine i tvrdnji da je izvršavao svoje obaveze iz tog ugovora.

Ovakve tvrdnje tuženog nemaju uporišta u izvedenim dokazima.

Među parničnim strankama nije bilo ni sporno da je suprug tužiteljice Ž. bio bolestan i od 2007. godine nepokretan. Međutim, nije bilo sporno ni da je tužiteljica do smrti supruga bila pokretna i sposobna pomagati suprugu kao i da je imala dovoljno sredstava za život. Tužiteljica je ostvarila starosnu penziju u Nj. u visini od približno 1.500,00 KM, te joj finansijska pomoć tuženog nije bila ni potrebna. Iz iskaza svjedoka koje je predložio tuženi, proizlazi da je istina da je tuženi povremeno iz Vukovara gdje ima prebivalište, dolazio u P. dok je pokojni Ž. bio živ, da je tužiteljici povremeno pomagao u njezi bolesnog supruga, vozio ga ljekaru i sl. Međutim, pravilno sudovi nalaze da se ovakva povremena pomoć ne može smatrati izdržavanjem u smislu Porodičnog zakona. Tuženi nije izveo niti jedan dokaz da je materijalno pomagao tužiteljicu i supruga, kojima objektivno ta vrsta pomoći nije ni bila potrebna, s obzirom na penziju tužiteljice. Povremena pomoć oko njege bolesnog ujaka ni pod kojim uslovima se ne bi mogla smatrati izdržavanjem koje podrazumijeva obezbjeđenje makar i minimalnih materijalnih uslova za život, kao ni aktivnost koja bi na bilo koji način doprinijela uvećanju ili očuvanju imovine tužiteljice, a kako to pravilno nalaze nižestepeni sudovi.

Ovakvu situaciju ne može promijeniti ni tvrdnja tuženog isticana tokom postupka da je njegova supruga K.S. pomagala tužiteljici u domaćinstvu prije i poslije zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju. Naime, supruga tuženog nije bila stranka u ovom postupku, niti ugovorna stranka u Ugovoru o doživotnom izdržavanju, te kao samostalan subjekt prava nije postavila nikakav zahtjev. Eventualna pomoć K.S. tužiteljici u domaćinstvu, ukoliko je postojala, ne može biti predmet potraživanja tuženog istaknutog u protivtužbi.

Ista situacija je i sa potraživanjem tužitelja za period od 05.8.2010. godine – od smrti pokojnog Ž. do 14.9.2011. godine – prestanka zajednice života tužiteljice i tuženog. Naime, nije sporno među strankama da su nakon smrti supruga tužiteljice zaključili 02.9.2010. godine ugovor o doživotnom izdržavanju na način propisan Zakonom o nasljeđivanju. Tim ugovorom kao obaveza davaoca izdržavanja (tuženog) nije ni predviđeno davanje novčanog izdržavanja tužiteljici koje joj zahvaljujući stranoj penziji nije bilo ni potrebno. Međutim, iz navedenih dokaza (osim iskaza

supruge tuženog K., kom sudovi s pravom nisu povjerovali zbog direktne zainteresovanosti svjedoka za ishod postupka) ne proizlazi činjenica da je tuženi izvršavao svoje obaveze iz ugovora – obavljanje kućnih poslova, briga o higijeni tužiteljice, njega u slučaju bolesti i sl., niti da je tužiteljici takva pomoć bila potrebna. Tuženi nije izveo niti jedan materijalni dokaz na okolnost da je imao novčanih troškova oko izdržavanja tužiteljice kako je to tvrdio tokom postupka, niti da je svojim radom izvršavao obaveze iz ugovora, te na taj način doprinio, kako to tvrdi u reviziji očuvanju imovine tužiteljice.

Dakle iz svega navedenog proizlazi da su sudovi, suprotno tvrdnji revidenta, pravilno ocijenili sve izvedene dokaze, kad su utvrdili da nema sticanja bez osnova na strani tužiteljice, kao i da tuženi nije izvršavao svoje obaveze iz ugovora kako bi mu nakon raskida pripadalo pravo zahtijevati vraćanje datog po osnovu člana 132. Zakona o obligacionim odnosima (“Službeni list SFRJ” br. 29/78, 39/85 i 57/89, te “Službeni glasnik Republike Srpske” broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), pa su pravilno odlučili kad su odbili protivtužbeni zahtjev tuženog u cjelosti.

Neosnovano se revizijom prigovara i odluci o troškovima postupka. Pravilno je drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu u odluci o troškovima postupka, pri čemu je pravilno primijenio odredbe člana 386. stav 1. člana 387. stav 1., 396. stav 1. i člana 397. stav 1. i 2. ZPP, te važeću Advokatsku tarifu, o čemu je u pobijanoj presudi dao detaljno obrazloženje koje prihvata i ovaj sud.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je o reviziji tuženog odlučeno kao u izreci temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Rosa Obradović

Za tačnost opravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić